

MESSUKYLÄN SEURAKUNNAN SENIORIKIRJE JOULUKUU 2024

Teit, Herra, talven
jäättäväksi,
vaan kohdussaan maa
kantaa elämää.
Loit silmuun toivon
kestäväksi,
maa kevään helmaan
versot synnyttää.
Jos raskas onkin
talven ahdistus,
niin väkevä on
kevään vapaus.

Oi Herra,
armon meille annat
ja Kristuksessa
meidät vapahdat.
Niin kukkivat kuin
jäiset rannat
luomisen uuteen
päivään katsovat.
Ja luomakunta
yhtyy kiitokseen,
Jumalan lasten
riemuun, kirkkauteen.

Arjan adventtiajatuksia

Ajan pyörä on taas kierroksensa tehnyt ja kirkkovuosi on vaihtunut. Saimme aloittaa adventin ajan. Odotamme yhdessä joulua ja seimen lasta, Vapahtajaa, josta profeetta Jesaja kirjoittaa:

"Kansa, joka pimeydessä vaelttaa, näkee suuren valon.

Niille, jotka asuvat kuoleman varjon maassa, loistaa kirkkaus.

Sillä lapsi on syntynyt meille, poika on annettu meille. Hän kantaa valtaa harteillaan, hänen nimensä on Ihmeellinen Neuvontuoja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, Rauhan Ruhtinas." (Jes.9)

Tämä tallin seimestä ensi vuoteensa saanut lapsi syntyi neitsyt Mariasta, kasvoi ja eli viattoman elämän, kärsi ja kuoli meidän vuoksemme. Rauhan ruhtinas sovitti ristinkuolemallaan syntimme *"...jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän."* (Joh 3:16) Rukoilen virren 7 sanoin:

*"Oi Jeesus, armon tuoja, nyt sydän avaja,
ja uuden mielen luoja, tie itse valmista.
Voi, jospa minäkin huoneesi olla voisin,
niin kiitokseni toisin sinulle, armoisin."*

*Iloista joulun odotusta,
levollista joulun aikaa
ja Jumalan siunaamaa
Uutta Vuotta!*

Arja, Janne ja Jyrki

Seuraava kirje ilmestyy näillä näkymin helmikuussa.

Etusivun teksti: Virsi 576: 4,5 Niilo Rauhala

Kuvat: Auringonkajo Pirkko Pajunen ; Jäiset koivun oksat Arja Hilliaho

ALKUTALVEN OHJELMAA

Senioripäivät Kaukajärvellä, Linnainmaalla ja Kämmenniemessä

Viikoittain klo 10 – 12 (ei viikolla 8 ja 9) Hartaus, tuolijumppaa ja vaihtelevat ohjelmat. Lounasmahdollisuus. Aloituspäivä viikolla 3.

Kauksun Kulma Keskisenkatu 5

- 13.1. Kultainen sääntö, Jyrki Pikkarainen
- 20.1. Tuijan tuolijumppa 45 min. Tuoliliikunta.fi
- 27.1. Viisikielinen –laulukirjan yhteislauluja
- 3.2. Hyvällä tuulella, Jyrki Pikkarainen
- 10.2. Viikkomessu

Linnainmaa Korpikodinkatu 2

- 14.1. Viikkomessu
- 21.1. Kivikirkon historia osa 1, Jyrki Yrjölä
- 28.1. Kivikirkon historia osa 2, Jyrki Yrjölä
- 4.2. Kansakoululaulut, Riitta Sompa-Hokkanen
- 11.2. Viikkomessu

Kämmenniemi, Aunes, Aunessalmenkatu 23

- 15.1. Kultainen sääntö, Jyrki Pikkarainen
- 22.1. Makumuistot ja parhaat reseptit, Jyrki Pikkarainen
- 29.1. Teiskon kirkko sunnuntai-ilta, Jukka Kolehmainen
- 5.2. Bingo ja Yhteisvastuu info, Jyrki Pikkarainen
- 12.2. Ikääntyminen, uni ja rentoutuminen, Nääsville

Runopiiri

Runopiiri kokoontuu tiistaisin joka toinen viikko (parittomat viikot) Tuulikki Tamion johdolla senioripäivän lounaan jälkeen klo 12.15 – 13.30 seurakuntakeskuksen koulutushuoneessa. Kun tulet paikalle, löydät kyllä perille, sillä kysyvä ei tieltä eksy.

- 14.1, 28.1, 11.2, 11.3, 25.3, 8.4, 22.4, 6.5 Ei kokoonnu 25.2.

Seniorien kahvihetki Etuovi Atalan seurakuntakoti, Pulkkakatu 6

Kahvihetki, hartaus, mielenkiintoisia teemoja ja vierailijoita.

Parittomien viikkojen tiistaina kello 11—12.30

14.1. Uuden vuoden alkaessa - Arja Hilliaho

28.1. Elämänviisaus huoneentauluksi, vieraana Heidi Peltola-Elo

11.2. Kuulumisia Messukylän diakoniatyöstä, Anna Henriksson

Lisätietoja: Arja Hilliaho, p. 040 804 8624, arja.hilliaho@evl.fi

Pappapiiri, Kauksun Kulma, Keskisenkatu 5

Keskusteluryhmä eläkeikäisille miehille, aiheista sovitaan yhdessä osallistujien kesken. Tilaisuuden alussa kahvit. Kerran kuussa torstaina klo 13-14.30 (23.1, 13.2, 13.3, 24.4)

Kahvi ja kudin -lähetyspiiri Aunes, Aunessalmenkatu 23

”Kahvi ja kudin” kokoontuu parillisten viikkojen tiistaisin klo 10-12. Kahvitellaan ja kudotaan yhdessä lähetysten hyväksi. 21.1.—13.5. Lisätiedot: Nuorisotyönohjaaja Mari Ylikangas, p. 050 599 7093

Iloinen käsityöpiiri Linnainmaan Srk-keskus Korpikodinkatu 2

Kokoontuu parillisen viikon maanantaisin klo 13 - 14.30, Iloitaan yhdessä käsityön lahjasta tai yhdessäolosta muuten vain. Ota mukaan oma käsityö tai käytä käsityövakan materiaaleja 2025 vuoden ensimmäinen kerta 20.1.

Naisten aamukahvit Messukylän kirkko, Messukylänkatu 54

Kokoontuu joka toinen keskiviikko nimensä mukaisesti.

Lisätiedot: Antti Kulmala 040 1944 517

Lisätietoja senioritoiminnasta antavat diakoniatyöntekijät:

Jyrki Pikkarainen p. 050 326 2388 jyrki.pikkarainen@evl.fi

Janne Kankainen p. 050 560 8361 janne.kankainen@evl.fi

Arja Hilliaho p. 040 8048 624 arja.hilliaho@evl.fi

Seuraa myös Silta-lehteä ja Messukylän seurakunnan nettisivuja.

Lumi peittää tätä lukiessasi (ehkä) marjastusmaat, mutta oikean marjastajan mieli kulkee talvellakin metsissä muistellen kesän täysiä marjakoreja ja haaveillen tulevista marjaretkistä. Lähdetäänpä yhdessä marjamuistoihin Tuulikki Tamion marjastajan päiväkirjan matkassa.

MARJASTAJAN PÄIVÄKIRJA 2024

Jo vuoden vaihteessa, talven keskellä marjastaja lisää iltarukoukseensa: "Anna tulla hyvä marjavuosi". Siihen uskoen, että Luojalla on tämäkin asia käsissään, marjastaja jää odottamaan kesäkuuta.

Kesä alkaa mansikoista. Tänä vuonna ensimmäiset mansikat kypsyivät jo reilusti ennen juhannusta. Ensin maistelumarjoja puolen litran tuokkosessa ja sitten odottamaan pääsatoa ja hinnan laskua. Olen ostanut mansikat samalta tutulta mansikkatilalta jo vuosia. Minulle kesän ensimmäisen 5 kg:n mansikkalaatikon hakureissu on aina juhlallinen hetki.

Laitan ylleni kesämekon ja -hatun ja ajelen rallattaen kohti Kallelan marjatilaa. Ulla-emäntä myy mansikoita vanhassa aittarakennuksessa, jonka täyttää "humalluttava" tuoksu! Tänä vuonna mansikat olivat pakasteessa ja hillopurkeissa jo kesäkuun lopussa.

Viljellyn mansikan jälkeen alkaa marjastajan elämässä lyhyt suvantovaihe. Pientä hermostusta on kuitenkin ilmassa koko ajan, sillä lakkojen eli hillojen kehittymistä uhkaa moni tekijä. Kysymyksiä risteilee marjastajan päässä: tuleeko halla, kova sade, onko pölyttäjiä jne.

Lakkoja odotellessa voi tietenkin etsiä metsä- eli ahomansikoita, jotka ovat viime vuosina runsastuneet. Vielä vähän aikaa sitten puhuttiin, että ahomasikka häviää, kun laidunmaita ei ole, mutta kävikin toisin. Metsämansikkaa löytyy suotuisista paikoista punaisenaan. Itse syön metsämansikat mielellään sellaisenaan tai "marjamaitona".

Lakkasuolle ei lähdetä suin päin. Ensin on laitettu liikkeelle ns. tarkkailija, jolla on jo vanhastaan tiedossa sopivat lakkapaikat. Nykyään kylläkin kaikilla älypuhelimien omistajilla on mahdollisuus tarkistaa soiden paikat karttasovelluksesta. Lakkaan lähdetään juuri oikealla hetkellä, jolloin marjat ovat kypsiä poimittaviksi. On väärin rohmuta raakoja lakkoja sängyn alle pahvilaatikkoon kypsyymään! Lakan poimintakausi on lyhyt, tänäkin vuonna n. 2 viikkoa. Lakat on paras jalostaa nopeasti keräämisen jälkeen, koska marja alkaa mehustua jo suolla vaeltaessa. Lakastuspäiväksi riittää siis työtä aamuvarhaisesta myöhään iltaan, mutta kullankeltaisia lakkahillopurkkeja katsellessa kivistävä selkäkin unohtaa kipuilunsa.

Lakan jälkeen marjastaja ei pitänyt pitkää rokulia. **Vadelman** kukinta oli onnistunut ja pörriäiset tekivät ahkerasti työtään. Tänä kesänä vadelmalle sattui suotuista ilmasto ja sato oli runsas. Metsävadelmaa ei voi kerätä torille tai kauppoihin myytäväksi, joten kaikki puskissa ahkeroinvat ovat kotimarjastajia. Minä suorastaan palvon vadelmaa, se on minun suosikkimarjani. Ja nimenomaan metsävadelma. Vadelmien noukkiminen on minulle kuin hartaustilaisuus ja liikun puskissa varovaisesti etteivät kalliit kypsät marjat tipu maahan.

Kesän 2024 helteet kypsyttivät metsämarjat ennätysellisen aikaisin ja siksi **mustikkaakin** pääsi keräämään piirakkamarjoiksi rinnan vadelman kera. Ajatelkaapa hetkinen tuoreista mustikoista tehtyä kesän ensimmäistä mustikkapiirakkaa! Ja tiedättekö mustikkakukon, tuon savolaisen perinneherkun: onko suomalaisempaa paria kuin metsien mustikka ja voimavilja, ruis? Tänä vuonna päätin antaa itselleni armoa ja ostin ensimmäisen mustikkalaatikkolaisen tunnetulta ammattimarjastajalta. Ajattelin nimittäin niin, että alan olla jo liian vanha kyykkimään mustikoiden perässä, mutta miten kävi. Paras mustikka-aika olikin vielä edessä ja marjat paisuivat suuriksi ja meheviksi. Vielä syyskuun alussa oli poimittavaa.

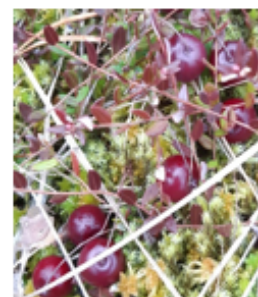
Puolukka punasteli jo elokuun puolella ja parhaimmillaan sen kypsyys oli syyskuun puolivälissä. Puolukasta keitän sähkökäyttöisellä Maijallani mehua. Mies haluaa tehdä ns. Pulmupuolukkaa, joka on mahdollittoman hyvää esim. liharuokien lisukkeena. Marjoja menee talven mittaan vispipuuron ja smoothien valmistukseen.

Viime vuosina olen huomannut tulleen epävarmaksi, selviänkö marjastusretkiltä haavereitta. On syy sitten korvien välissä tai iän myötä hiipivässä kömpelyydessä, olen ottanut tavaksi rukoilla metsään tai suolle lähtiessä Luojan varjelusta jaloilleni. Kaatuminen, putoaminen, liukastuminen, juuttuminen, nämä ainakin pulpahtavat mieleen edessä olevaa maisemaa katsellessa. Kaverin kanssa liikkuminen, sopivat lepotaumat, hyvät eväsleivät, ehkä makkaratuletkin antavat kuitenkin pontta lähteä aina uudestaan. (Marjastajan päiväkirjan kuvat Eija Matikainen)

Marjastajan vuosi päättyy myöhään syksyllä suolle. Moni pelkää suota tai ei näe suomalaisemmassa muuta kuin upottavaa, tylsää laakeutta. Kumisaappaat ja maaston ”lukeminen” vievät taivaltajaa kuitenkin turvallisesti eteenpäin.

Lakka eli hilla on suomarjoista arvostetuin, mutta **karpalon** maine varsinaisena terveysmarjana on kasvamaan päin. Karpalon punaiset, joskus melkein mustanpunaiset marjat lepäilevät aivan maan pinnan päällä, koska karpalo on varpukasvi. Kun marjaa on paljon yhdessä paikassa, näyttää kuin joku olisi viskellyt maahan kourallisia helmiä. Poiminta on hidasta hommaa, koska jokainen marja on poimittava yksitellen. Vaikka karpalosuolla kuuluu aina

lirinää kumisaappaan alta, varpaita paleltaa ja kädetkin ovat alkuvaiheessa poimintaa kohmeessa palkitsee vaivan voimakas, C-vitamiinipitoinen mehu, oikea terveysjuoma. Ja hienostunut, punainen karpalokiisseli, onko parempaa jälkiruokaa, vaikka joulupöytään?

(Marjastajan päiväkirjan kuvat Eija Matikainen)

Kiitos, maan ja taivaan Luoja luonnon antimista, runsaasta sadosta. Kiitos varjeluksestasi marjamatkoilla. Siitä, että tämä kaikki on Sinun suurta lahjaasi. Kun ensimmäiset lumihiutaleet alkavat leijailla ja maa saa pysyvän lumipeitteen, voi kiitollisena ajatella, että marjamaatkin jatkavat elämäänsä talven sylissä.

Tuulikki Tamio

1 Jussin jutut

Ritva ja Vesa Fabrin

Revontulten ja tunturien Lapissa Pelkosenniemellä lähellä Pyhätunturia 12-lapsisessa maanviljelijäperheessä varttui Ritva-tytär. Jo nuoresta hän joutui tarttumaan kodin töihin. Joka toiselle avautui keski-koulumahdollisuus. Ritvalle mahdollisuus ei osunut, vaan hän kävi kansa- ja kansalaiskoulun. Kelillä kuin kelillä viiden kilometrin matka oli taitettava jalkaisin tai suksilla. Koulunkäynnin loputtua Ritva auttoi isäänsä tukkitöissäkin. Uusheränneitten seuroissa käytiin. 20 vuotta ennen kuolemaa isä tuli seuroissa uskon. Ilon aiheita!

Ritva kertoi eräästä tilanteesta, kun häntä ahdisti. Hän oli yksin kammarissa. Mielessä rupesti soimaan virsi "Käy köyhään sydämeeni..." Jeesus tuli köyhään sydämeen.

Samoihin aikoihin yli 800 kilometrin päässä kaupunkimiljöössä Tampereella Teiskon tornin yhdeksännessä kerroksessa eleli nelilapsisessa perheessä Vesa-poika, toinen "pahanpohjimmaisista", kaksosista. Energinen tytär oli syntynyt normaalisti, mutta Vesa valekuolleena. jota oli jouduttu elvyttämään elämään. Isä oli peltiseppä ja äiti kansankynttilä. Isä oli mestaruustason urheilija heit-tolajeissa.

Kuva 1: Tyrvään kirkossa vierailulla

Ulkoharrastuksia kerrostalon pihapiirissä ei paljon ollut, mutta Vesa lueskeli klassikkoromaaneja, historiaa, opetteli pianoa soittamaan, piirtämään ja maalaamaan. Näissä harrastuksissa sai "leijua muissa maailmoissa". Koulumatkaa aluksi Tammelaan oli 200 metriä, sitten klassilliseen lyseoon 1,6 km. Kulku oli helppoa. Vesan äiti oli "muromauskoinen" eli omaksui Urho Muroman uskonnäkemykset. Vesan lapsuudenusko kasvoi ikoneihin perehtymisen myötä silmähavaintojenkin kautta.

Opinnot

2

Yritteliään Ritvan opintoreitti sijoittuu Kemijärven ja Kauniaisten välille. Ritva kävi ensiksi mainitussa paikassa ammattikoulun keittäjälinjan, seuraavaksi Raamattuopiston peruskurssin. Diakonian opinnot jo nuoresta olivat mielessä. Niinpä Ritva kävi Pieksämäellä kansankorkeakoulun, joka mahdollisti diakoniaopinnot. Myöhemmissä opinnoissa on hän suorittanut apuhoitaja-, sielunhoitaja- sekä työnohjaakoulutukset.

Vesa ylioppilaaksi tultuaan kävi armeijan ja lähti Turun yliopistoon opiskelemaan latinaa ja kreikkaa. Professori kannusti jo mainittuja kielä opettamaan pystyvää Vesaa jatkamaan opintojaan ties minne asti.

Kahden kauppa

Ritva oli tullut diakoniaharjoitteluun Ilkon kurssikeskukseen vanhusten kesäleirille. Vesan täti oli saanut puhutuksi Vesan avustajaksi.

Jopa jysähti, kun Vesa näki Ritvan ensi kerran. "Jalat meni alta", Vesa kuvaa ensi-ihastustaan. Leiriltä alkanut rakastuminen johti toista vuoden päästä avioitumiseen ja kodin perustamiseen opintojen myötä Helsinkiin. Vesan opinnot vaihtuivat teologiaan ja päättötutkintoon hän ahersi nopsasti. Tähtäin oli kirkon erityisvirkaan, sairaalasielunhoitajaksi, mihin hän pääsikin. Sairaalamiljöö tuntui sopivan valekuolemasta elpyneelle.

Tampereella perheen kasvaessa

Kuva 2: Pienten palojen palapeli – pian parilta valmistuu

Perhe muutti Tampereella nelilapsisena Messukylään alkuremontoituun vanhaan rintamamiestaloon, jota vuosien varrella remontoitiin itse lisää ja laajennettiin. Perhe oli rikastunut kahdella tyttärellä ja kahdella pojalla. Ritva keskittyi arvokkaaseen kotiäidin tehtävään ja hoiti perhettä ja kotia siihen asti, kun nuorimmainen oli ollut yhden lukukauden

3 koululaisena. Olihan se lapsille mukavaa ja turvallista tulla koulusta kotiin, kun oli joku kotona. Lapsetkin ovat ilmaisseet kiitollisuutensa.

Milloin tuoksahti tuore pulla, nyt joku yhdeksästä lapsenlapsesta haluaa mummin ja vaarin sämpylöitä ja monenlaisia muita leipomuksia. Entäpä itsenäisyyspäivän perinteinen karjalanpaisti? Lasketaan päiviä, monenko päivän päästä on mummin herkkuruokaa. Ruokareseptejä ei tarvita, keittäjäkoulutuksesta lähtien sopivat ainekset ja annostelut tulevat luonnostaan.

Entä retket? Ritva usein keksii retkikohteen. Porukka suunnittelee toteutuksen ja sitten mennään.

Työssä

Diakonin tehtäviä ystävällinen ja avulias Ritva hoiti aluksi Kalevassa. Kotiäitijakson jälkeen Messukylän seurakunnan vanhustyössä Ritva oli 20 vuotta. "Vanhus-sana on kaunis", Ritva toteaa, kun sanan käyt-

töä vältellään. Erilaisia tilaisuuksia hartauksineen, retkineen, myyjäisineen, kotikäyntejä, sielunhoitoa. Ritvalle mieluisia ja antavia ovat olleet, ja ovat, ihmisten tarinat. Pappiiriin kokoontui yli 20 pappaa kerran kuussa. Oli papoilla joskus keittiöhommiakin ja monenlaista muuta ohjelmaa. Töppösmummot kutoivat Taysiin vastasyntyneille vauvoille tossuja.

Kuva 3: Yksituumainen pari Vesa ja Ritva

Taisi olla myyjäiset tulossa. Vesa odotteli säästysvuoroaan pianon ääressä ja kuuli, kun mummot haikailivat, että me ei osata mitään. Ovi avautui ja Ritva tuli. "Nyt asiat hoituvat", mummot ilahtuivat.

Vesa luonnehtii Ritvan ominaisuuksia: "Hänellä on jalat maassa. Hän on priimusmooottori, organisaattori, järjestelijä, innostaja".

Harrastuksina sukkapuikot kilahtelevat, kangaspuissa syntyy matoja, ym., ym. mitä Ritvan mieleen tulee. Parilta toteutuu mitä vaan.

Entäpä Vesa? Hän haki sairaalasielunhoitajan virkaa Turusta ja 4 Rovaniemeltä. Miksi ei otettu? Turku: työtä ehkä haittaisi yliopistomaailma. Pohjoiseen kelpasi vain Oulun hiippakunnan pappi.

Mutta oli tamperelaisten onni, kun tänne saatiin leppoisa, monipuolisesti lahjoja saanut pappi, Vesa. Enimmillään työmaita, sairaaloita, hänellä oli samalla kaudella viisi. Työ oli potilaiden elämäntilanteiden jakamista, monenlaista yhteistyötä henkilökunnan kanssa. Potilaille pidettiin hartaushetkiä ja niitä oli vuoden aikana usein enemmän kuin oli vuoden päiviä. Luottamustehtäviäkin on tullut. Tärkeinä työssään Vesa on kokenut ihmisten tarinat. Myönteinen huumori ja helposti lähestyttävyyys ovat Vesan avuja.

Opintojen myötä Vesan työkuviioihin on kuulunut sielunhoito- ja työnohjausopetusta ja muuta koulutusta hiippakunnassa. Harrastusmaailmoissa hän on paneutunut ikonien maailmaan, vanhoihin virsiin, helkavirsiin, maalaustaiteeseen, musiikkiin. Ikoni-asioita Vesa ehti opettaa liki 40 vuotta. Puusta syntyy kaikenkokoista taidetta ja rakennustöitä on tehty Ritvan kanssa.

Meidän

Kuva 4: Ikonit, Bach, virret, piano – tärkeitä Vesalle ja kävijöille

Puhuttelu "meidän" luo yhteisössä myönteisiä mielikuvia henkilöstä: mm. läheinen, turvallinen, esikuvallinen. Niinpä sopi Ritvalle Messukylän seurakunnassa – meidän diakoni Ritva sekä Vesalle sairaalayhteisöissä – meidän pappi Vesa. Tärkeät meidän-ilmaukset kohdistuvat myös pariin äitinä, isänä, mummina, vaarina, appena, anoppina.

Vesa tuo esille ihmisten erilaisuuden: "Jumalan huumorintajua on, kun täysin erilaisesta olosuhteista tulevat – Lapin tyttö ja Tampereen poika rakastuvat. Erilaisuutta on luonteissakin. Niin, ja miten kaikkien lasten ja lastenlasten luonteet ovat erilaiset", Vesa ihmettelee.

Eläkeläisinä Ritva ja Vesa astelevat säännöllisesti Messukylän kirkon messuun. – Jututtajalle makoisa pulla ja mehu sekä kotikyyti.

JOULUVISAILU (Vahvike [Visailu joului.pdf](#))

1. Miksi jouluna ei koskaan sada lunta kahta päivää perätysten?
2. Joulupukin esikuva on
 - a) Petteri, porojen suojelija
 - b) Nikolaus, merimiesten ja lasten suojelija
 - c) Pietari, kalamiesten suojelija
3. Joulupukin muori oli hiihtelemässä Korvatunturilla. Hänen vastaansa tuli yllättäen lauma susia. Muori alkoi heti nauraa ihan katketakseen. Mutta miksi ihmeessä?
4. Joulupukki lähti Korvatunturilta ja ahtautui pulkkaan paksuine turkkeineen. Poro lähti vetämään häntä erämaan poikki kohti ensimmäistä taloa, joka oli vasta kolmen poronkuseman päässä. Kuinka kaukana se siis oli kilometreissä?
 - a) 20 km
 - b) 3 km
 - c) 30 km
5. Mitä sellaista on joulukuussa, mitä ei ole missään muussa kuukaudessa?
6. Mitä on sekä neulassa, usein ovessakin ja aina joulupukin päässä?
7. Joulupukki katseli jouluyönä tähtitaivasta ja pohdiskeli, mihin avaruus päättyy? Tiedätkö sinä?
8. Mihin joulupukin esittämään kysymykseen lapsi ei voi koskaan vastata myöntävästi?
9. Mikä on joulukynttilöiden ammattitauti?
10. Joulupukki valmisti lahjoja niin ahkerasti, ettei ehtinyt viiteen päivään nukkua ollenkaan. Miten ihmeessä hän jaksoi lähteä lahjojen jakokierrokselle?
11. Piparkakkujen nimi viittaa
 - a) Pippuriin
 - b) Piparminttuun
 - c) Piparjuureen

Tutusta laulusta on tipahtanut osa sanoista. Muistatko puuttuvat sanat? Sivun alareunasta voit tarkistaa, muistitko oikein.

_____ kaikki heitä, mieles nuorena nousta suo.
Armas joulu jo kutsuu meitä taasen _____ suurten luo.
_____ voisko nyt olla kellä, talven säästä kun tuoksahtaa
lämmiin leuto ja henkäys hellä, _____ jäitä mi liuottaa.
Syttyi _____ joulutähti yöhön maailman raskaaseen,
hohde määrätön siitä lähti, viel' on _____ ihmisten;
kun se loistavi lasten teille, _____ järvet ja kukkii haat,
kuusen kirkkahan luona heille siintää _____ kaukomaat.

Vastaukset jouluisailun kysymyksiin:

1. Koska siinä on yö välissä.
2. 300-luvulla elänyt piispa Pyhä Nikolaus.
(eri kielissä: Santa Claus, San Nicolas, Saint Nicolas)
3. Koska nauru pidentää ikää.
4. Poronkusema on vanha lappalaisten käyttämä pituusmitta:
Se on matka, jonka ajoporo voi kulkea virtsaamatta. Poro ei pysty virtsaamaan juostessaan, ja liian pitkä juoksuttaminen voi aiheuttaa halvaustilan. Maximissaan matka on 7,5 km. Kolme poronkusemaa on siis vähän yli 20 km.
5. J-kirjain
6. Pukilla niitä on kaksikin. Silmä.
7. S-kirjaimeen
8. Nukutko sinä?
9. Loppuun palaminen eli burn out
10. Joulupukki nukkui öisin
11. Alkuperäiseen piparkakkureseptiin kuuluu pippuri

Puuttuvat laulun sanat:

arkihuolesi, muistojen, kylmä, rinnan, siunattu, auvona, päilyy, onnelan

JOULUKUUN SANAHAKU

Sanoja hakiessasi voit virittäytyä joulun sanoman äärelle. Makustele sanoja ja mieti, mitä ne sinulle merkitsevät.

Alapuolella olevat mustat sanat löytyvät ruudukosta pystysuoraan ylhäältä alas, tai vaakasuoraan vasemmalta oikealle.

Sinisellä kirjoitetut sanat ovat oikealta vasemmalle tai alhaalta ylös.

Ruudukkoon on lisäksi piilotettu ”yllätyssanoja ja -nimiä”. Voit jakaa niitä ystäväsi kanssa – löysittekö samat?

TIETÄJÄT, BETLEHEM, ENKELI,
ILOSANOMA, JOOSEF, MARIA,
JOULUEVANKELIUMI, KAPALO,
KUMARTAA, VEROLLEPANO, VAPAHTAJA,
RAUHANTEKIJÄ, PAIMENET, SUITSUKE,
SEIMI, TALLI, GLORIA, TAIVAS,
MIRHAMI, AUGUSTUS, GALILEA,
KRISTUS, KYNTTILÄ, KEISARI,
TÄHTI, HERODES, HOOSIANNA
DAAVIDINPOIKA,

O	T	M	O	L	L	E	P	J	T	A	A	V	E	R	K	S	T	O	T
P	T	I	E	T	Ä	J	Ä	T	R	T	H	E	D	N	L	O	P	S	L
L	U	W	J	X	N	T	A	I	V	A	S	K	Ä	Ä	K	L	Ä	L	O
P	U	K	K	I	J	S	E	D	O	R	E	H	E	V	O	N	E	N	Ä
P	U	P	U	I	S	K	J	L	H	E	I	N	Ä	T	Y	Ö	I	O	P
J	A	S	M	I	R	H	A	M	I	N	M	T	A	S	G	E	J	Ö	I
B	U	T	A	J	V	J	T	A	L	L	I	T	F	H	L	K	O	K	L
X	G	V	R	I	N	A	E	M	L	A	H	J	A	Y	O	U	U	T	O
S	U	I	T	S	U	K	E	L	J	Ö	Ä	Å	P	O	R	I	L	Ä	E
K	S	M	A	A	S	I	J	A	L	I	A	S	M	Y	I	K	U	J	D
U	T	F	A	A	P	N	V	A	P	A	H	T	A	J	A	H	E	L	S
B	U	M	D	S	A	K	E	L	L	O	J	Y	R	K	I	E	V	E	I
H	S	S	Q	W	I	K	R	I	S	T	U	S	I	E	H	A	A	P	C
S	U	S	I	E	M	U	O	R	I	R	T	Y	A	I	U	N	N	G	L
S	A	T	A	B	E	T	L	E	H	E	M	G	F	S	H	N	K	A	E
Z	X	O	C	V	N	B	L	N	M	N	Ö	L	K	A	J	A	E	L	X
Q	W	N	E	R	E	L	E	R	E	K	I	T	J	R	A	I	L	I	E
P	I	T	H	Ä	T	O	P	P	I	E	I	V	O	I	H	S	I	L	N
Z	X	T	V	B	T	K	A	P	A	L	O	R	O	T	A	O	U	E	L
K	A	U	K	A	L	O	N	J	A	I	L	O	S	A	N	O	M	A	A
H	G	F	S	T	Y	U	O	O	J	A	N	N	E	R	Y	H	I	R	U
A	K	I	O	P	N	I	D	I	V	A	A	D	F	L	A	U	K	J	L
O	N	R	A	U	H	A	N	T	E	K	I	J	Ä	S	A	N	N	A	A
T	E	E	K	Y	N	T	T	I	L	Ä	J	E	R	I	L	O	N	T	A